

Asia: VN/6466/2026

Lausuntopyyntö Oikeuspalveluviraston toimipaikoista annetun oikeusministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uudenmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua oikeusministeriön asetuksesta Oikeuspalveluviraston toimipaikoiksi.

Uudenmaan liitto on aiemmin lausunut Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi (Lausuntopyyntö VN/7187/2026).

Nykytilan arviointi

Oikeuspalveluvirastolla olisi jatkossa 38 toimipaikkaa nykyisten 158 toimipaikan sijaan. Lausuntopyynnön liitteenä olevassa muistiolunnoksessa 15.6.2026 todetaan, että Oikeuspalveluviraston toimipaikkarakenteen laajalle uudelleenarvioinnille on useita syitä. Laajaan toimipaikkaverkoston ei ole tähän mennessä tehty tarvittavia muutoksia ja esimerkiksi kuntaliitosten vuoksi saman kunnan alueella voi olla useampia toimipaikkoja. Myös väestönkehitys on vaikuttanut asiointitarpeen vähentymiseen pienillä paikkakunnilla.

Uudenmaan liitto toteaa, ettei kuntaliitoksia koskeva perustelu ole Uudenmaan kannalta relevantti, koska maakunnassa ei ole juurikaan tehty kuntaliitoksia. Myös väestönkehityksen osalta Uusimaa on erittäin voimakkaasti kasvava alue ja sen myötä odotettavissa on asiointipalvelutarpeen kasvua sähköisten palvelujen käytön lisääntymisestä huolimatta.

Keskeiset ehdotukset

Muistiolunnoksessa mainitaan esityksen mukaisen toimipaikkaverkoston perustuvan väestöpohjaan ja asiointietäisyyksiin sekä palvelujen järjestämisen toiminnallisiin ja turvallisuutta koskeviin edellytyksiin. Toimipaikat toimisivat henkilöstön virkapaikkana ja niissä tarjottaisiin kaikkia palveluja. Ne esitetään sijoitettavaksi kuntiin, joissa väkiluku ylittää 30 000 asukasta ja joissa ajomatka seuraavaan toimipaikkaan on vähintään 40 minuuttia. Asetuksen mukaan Uudellamaalla

sijaitsee tulevaisuudessa seuraavat Oikeuspalveluviraston toimipaikat: Espoo, Helsinki, Järvenpää, Porvoo, Raasepori ja Vantaa.

Muistioloonnoksessa todetaan, että pääkaupunkiseudulla Helsinki, Espoo ja Vantaa sekä Järvenpää alittavat etäisyyskriteerin, mutta ne palvelevat erityisen suurta väestömäärää. Lisäksi Porvoo sisällytetään verkostoon ruotsinkielisen väestön yhdenvertaisen palvelun turvaamiseksi. Alle 10 000 asukkaan kuntiin toimipaikkaa esitetään erityisin perustein kuten kielellisten oikeuksien turvaamiseksi. Raaseporin toimipaikka esitetään säilytettäväksi tästä syystä.

Muistioloonnoksessa mainitaan myös, että valtion toimitilastrategian mukaisesti valtion käyntiasiakaspalvelu ja toimistotilat kootaan kuluvan vuosikymmenen aikana pääsääntöisesti eri viranomaisten yhteisiin työympäristöihin. Myös Oikeuspalveluvirasto siirtyy vaiheittain vuoteen 2030 mennessä valtion yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin ja valtion yhteisiin toimistotiloihin.

Uudenmaan liitto pitää periaatteessa hyvänä Helsingin, Espoon ja Vantaan ja Järvenpään toimipaikkojen säilyttämistä jatkossakin sekä kielellisten perusteiden huomioon ottamista Porvoon ja Raaseporin osalta. Uudenmaan liitto kuitenkin huomauttaa aiemmassa lausunnossaan todetun mukaisesti, että valtionvarainministeriön toimeksiannosta laaditun valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen alueellisen suunnittelun ja toimeenpanon Uudenmaan projektiryhmän loppuraportin 9.6.2025 mukaan Helsinkiin, Espooseen, Vantaalle, Kirkkonummelle, Järvenpäähän, Hyvinkäälle, Porvooseen, Vihtiin, Lohjalle ja Raaseporiin sijoitetaan viranomaisten yhteiset käyntiasiointia tarjoavat ns. Suomi-pisteet, joista on kattavasti saatavilla valtion palveluita. Suomi-pisteissä on tarkoitus tarjota myös Oikeuspalveluviraston käyntiasiointipalveluja. Suomi-pisteen sijoittuminen myös Hyvinkäälle, Kirkkonummelle, Lohjalle ja Vihtiin perustui Senaatti kiinteistöjen tuottamaan valtakunnallisten kriteerien ja linjausten mukaisesti optimoituihin sijainteihin Uudellamaalla. Senaatin aineistossa oli otettu huomioon muun muassa asiakaspalvelupisteiden saavutettavuus.

Asetuksen mukaan asiakkaita voitaisiin ottaa vastaan muuallakin kuin asetuksessa mainituissa toimipaikoissa. Muistioloonnoksessa esimerkkinä mainitaan valtion yhteiset toimipisteet ja kuntien kanssa sovittavat paikat ajanvarauksella.

Uudenmaan liitto kuitenkin näkee, että ilman asianmukaista säädöspohjaa kuntalaisten oikeuksien toteutumista ei voi riittävällä tavalla varmistaa, jos asia jää ainoastaan tulevaisuudessa mahdollisesti tehtävien sopimusratkaisujen varaan. Väestöltään voimakkaasti kasvavassa maakunnassa on tärkeää toteuttaa Suomi-pisteiden mukaiset toimipaikat valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksessa suunnitellulla tavalla. Oikeuspalveluviraston toimipaikat tulee sijoittaa asetuksessa nyt mainittujen kuntien lisäksi myös Hyvinkäälle, Kirkkonummelle, Lohjalle ja Vihtiin.

Kansallinen jako eri toimialueisiin

Asetuksessa Suomi jaetaan edunvalvontatoimistojen ja talous- ja velkaneuvontatoimistojen toimialueisiin sekä oikeusaputoimistojen toimialueisiin. Uudenmaan kuntiin sijoitettavat toimipaikat jakautuvat asetuksessa eri alueisiin aiemmin Oikeuspalveluviraston omassa esityksessä mainitulla tavalla. Espoo ja Raasepori kuuluvat Länsi-Suomen edunvalvontatoimiston ja talous- ja velkaneuvontatoimiston toimialueeseen, kun taas muut Uudenmaan kunnat kuuluvat Etelä-Suomen edunvalvontatoimistojen ja talous- ja velkaneuvontatoimistojen toimialueeseen. Vastaavasti oikeusaputoimistojen osalta Espoon ja Raaseporin toimipaikat kuuluvat Lounaisrannikon

oikeusaputoimiston toimialueeseen muiden Uudenmaan kuntien kuuluessa Eteläisen Suomen oikeusaputoimiston alueeseen. Lisäksi Helsingillä on oma oikeusaputoimiston toimialue.

Uudenmaan liitto toteaa, että edellä mainittua aluejakoa toimialueisiin ei käsitellä tai perustella muistioloennoksessa lainkaan, vaikka se olisi erinomaisen tärkeää, jotta suunniteltua aluejakoa voisi arvioida myös laajemmasta näkökulmasta. Muistio on tältä osin puutteellinen ja sitä tulisi tältä osin täydentää.

Aiemassa lausunnossaan mainitun mukaisesti Uudenmaan liitto ei pidä perusteltuna uusien, olemassa olevista poikkeavien aluejakojen muodostamista sijoittamalla Uudenmaan kunnan toimipaikkaa eri toimialueisiin. Uudenmaan 1,8 miljoonan asukkaan väestömäärä on riittävä Uudenmaan oman maakunnallisen toimialuejaon muodostamiselle.

Yhteenveto

Uudenmaan liitto katsoo, että Oikeuspalveluviraston toimipaikkojen tulee sijaita kaikissa niissä kunnissa, joihin sijoitetaan valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen mukainen viranomaisten yhteinen Suomi-piste. Nämä paikkakunnat ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kirkkonummi, Järvenpää, Hyvinkää, Porvoo, Vihti, Lohja ja Raasepori.

Esityksen mukaan Uudenmaan kunnissa nykyisin sijaitsevien Oikeuspalveluvirastojen toimipaikkojen määrä vähentyy 26:sta kappaleesta kuuteen, joka on lähes 77 % leikkaus toimipaikkojen määrään maakunnassa, joka kasvaa erittäin voimakkaasti. Uudenmaan väestömäärä mahdollistaa oman, vain Uudenmaan alueen kattavan toimialueen muodostamisen. Siten voidaan myös välttää uusien hallinnollisten rajojen vetäminen.

Vartiainen Petra
Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Telén Tuija